

از روایت پژوهی تا توسعه حرفه ای یک دانشجو معلم

(تاریخ دریافت ۱۳۹۹/۰۶/۱۵، تاریخ تصویب ۱۴۰۰/۰۲/۱۲)

ویدا پالانی جافی^۱

دانشجوی کارشناسی رشته آموزش ابتدایی، پردیس شهید صدوقی استان کرمانشاه دانشگاه فرهنگیان

دکتر عادل سلیمانی

مدرس دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید صدوقی استان کرمانشاه

چکیده

هدف تحقیق حاضر، بررسی و واکاوی روایت های تحصیلی یک دانشجو معلم است که برای تقویت و توسعه حرفه ای، و لازم برای معلمی بهتر بودن او در آینده است. در هر پایه یک روایت را به عنوان یک نمونه و الهام بخش انتخاب شده است که می توان بر اساس آن مولفه های هویت حرفه ای آینده دانشجو معلم را تقویت کرد. این پژوهش، با روش روایت پژوهی که به پارادایم تحقیقات کیفی و تفسیر گرایانه تعلق دارد. مبنای داده های این تحقیق، روایت های دوران تحصیل محقق از ابتدایی، متوسطه ی اول و دوم است که مورد پژوهش قرار گرفته است، که در طول یک ترم (۶ ماه) نگاشته شده است. منبع و روش جمع آوری داده ها و ابزار مورد استفاده آن، مشاهده، کتب دوران تحصیل، کارنامه ها، یادداشت ها و دفتر خاطرات و نیز مصاحبه با دوستان و هم کلاسی های دوران تحصیل محقق است. نتایج به دست آمده از کدهای باز، محوری و انتخابی در این پژوهش، یک مدل تحلیلی- استنباطی ارائه شده است که حاکی از عملکرد دانش آموز، ارزشیابی، فرهنگ، محیط آموزشی، هویت حرفه ای معلم، عملکرد اولیا مدرسه، آموزش و پرورش، دوست و محیط زیست است.

واژگان کلیدی: روایت پژوهی، روایت های تحصیلی، تاملی بر روایت ها، هویت حرفه ای

مقدمه

یکی از کلیدی ترین و حساس ترین مشاغل و حرفه های هر نظام را معلمان بر عهده دارند، به گونه ای که توسعه جامعه و ترقی همه جانبه آن به نظام آموزشی آن جامعه و معلمان این نظام، بستگی دارد (محمودی بورنگ و نبئی، ۱۳۹۸). و در همین راستا کرمی و همکاران (۱۳۹۶) بر این باورند که تربیت نیروی کارآمد اجتماعی در سایه برنامه های توسعه حرفه ای شکل می گیرد. هویت مفهومی کاملاً فرا گیر اما مبهم است (ذاکری، ۱۳۹۷). در این میان آشنا و روحانی (۱۳۸۹) به نقل از اریکسون (۱۹۹۴) بر این باور است که هویت احساسی است که فرد در اوایل نوجوانی خود را از دیگران مجزا و متمایز دانسته، برای خود ثبات و یک پارچگی قائل می شود و خود را شبیه تصور دیگران از خود می داند؛ بنابراین کارکرد هویت ایجاد هماهنگی میان تصور فرد از خود به عنوان یک فرد دارای ثبات و تصور دیگران است. هویت حرفه ای یک فرایند پویا که از زمان آموزش شروع شده و در تمام دوره زندگی حرفه ای یک فرد ادامه دارد (ایمان زاده و جعفریان، ۱۳۹۸). از طرف دیگر ادیب و همکاران (۱۳۹۶)، هویت حرفه ای به عنوان درک از خود حرفه ای مبتنی بر << خود پنداره حرفه ای >> از نگرش ها، عقاید، احساسات، ارزش ها، انگیزه ها و تجارب تعریف شده است، که در برگیرنده ارزش ها و عقاید یک معلم بوده که راهنمای تفکر، عمل و تعامل با دانش آموزان است. از این رو، ارزش ها برای تثبیت هویت حرفه ای، ذاتی و ضروری هستند، در واقع روند همیشه در حال تغییر ماهیت هویت حرفه ای نشان می دهد که ویژگی های هویت حرفه ای فقط می تواند در سطح عام و انتزاعی شرح داده شود. شکل گیری و رشد هویت حرفه ای، فرایندهای بلوغ فردی هستند که قبل و در جریان یک حرفه شروع می شوند، در جریان ورود به حرفه تکامل پیدا می کنند و تا زمانی که فرد به عنوان متخصص در آن حرفه شناخته شود، به رشد خود ادامه می دهد. در واقع، هویت حرفه ای فرایندی است که به وسیله آن هر شخص هویت خودش را به عنوان یک معلم تثبیت می کند. بنابراین، هویت حرفه ای معلمان با هویت فردی آنها آمیخته شده است. و در همین راستا محمودی بورنگ و نبئی (۱۳۹۸) به نقل از

مارسیا (۲۰۰۲) جنبه جدیدی از هویت، یعنی هویت حرفه ای را بررسی کرد؛ او هویت حرفه ای را اینگونه تعریف می کند: >> هویت حرفه ای عبارت است از سنجش مهارت ها و ارزش های شخصی مرتبط با شغل و اکتشاف فعال و سپس تعهد شغلی<<. هویت حرفه ای در گسترش و توسعه شغل معلمی از اهمیت به سزایی برخوردار است. در این راستا ادیب و همکاران (۱۳۹۶) سه بعد از هویت را فهرست کرده اند. ۱. هویت حرفه ای: بعد حرفه ای نشان دهنده انتظارات اجتماعی و سیاسی از یک معلم خوب و آرمان های تربیتی اوست و... ۲. هویت واقع شده در مدرسه یا کلاس درس: این بعد در بافت ویژه مدرسه واقع شده و توسط محیط اطراف تحت تاثیر قرار گرفته است و... ۳. هویت شخصی: بعد شخصی هویت در خارج از مدرسه واقع شده است و به خانواده و نقش های اجتماعی فرد مربوط است. به همین منظور محمودی بورنگ و نبئی (۱۳۹۸) نیز عوامل موثر بر هویت شغلی معلمان را در پنج دسته فهرست کرده اند که عبارتند از: ۱. عوامل زمینه ای: که از مهمترین عوامل است، بیان می کند که هویت حرفه ای یک معلم، از طریق تعامل بین او و زمینه ای که در آن به فعالیت مشغول است، شکل می گیرد. منظور از زمینه شرایط، جو سازمانی و بافت کلی محیطی است که فرد به عنوان یک معلم در آن محیط به فعالیت علمی مشغول است. و... ۲. عوامل شخصی: مانند، تجارب شخصی، باورها، عقاید، خانواده و... ۳. عامل اجتماعی- فرهنگی: آنچه که فرد (معلم) را احاطه می کند و... ۴. عامل حرفه ای: که شامل جنبه هایی از زندگی معلمان است که به طور خاص با شغل آنها ارتباط پیدا کرده و آن را از سایر مشاغل متمایز می سازد و... ۵. عوامل سیاسی- اقتصادی: که عواملی نظیر ذهنیت ها و... بر شکل گیری هویت حرفه ای اثر گذار است. ولیزاده و قربانی (۱۳۹۴) درباره اهمیت و ارزش هویت حرفه ای معتقدند که، داشتن هویت حرفه ای مثبت علاوه بر اینکه عامل مهمی در افزایش اعتماد به نفس، احساس تعلق پذیری به حرفه و برقراری ارتباطات بین فردی در افراد است، مهم ترین عامل در ایجاد رضایت از کار نیز می باشد. در همین راستا محمودی بورنگ و نبئی (۱۳۹۸) به نقل از کیگان (۱۹۹۴) بر این نظر است که هویت حرفه ای، به شکل گیری و توسعه جنبه های دیگر هویت کمک می کند؛ بر این اساس، دانشجویانی که هویت حرفه ای شان توسعه یافته، خودارزیابی

بهتری داشته و تصورشان از خود بهبود می یابد. کرمی و همکاران (۱۳۹۶) از روایت پژوهی به عنوان ابزاری برای توسعه معلمان قبل از خدمت استفاده کرد، نتیجه پژوهش وی آن شد که معلمان قبل از خدمت از طریق درگیر شدن در روایت پژوهی به توسعه حرفه ای دست یافتند)). با توجه به تغییرات اساسی که در تعلیم و تربیت اتفاق افتاده معیارهای توسعه حرفه ای معلم متحول شده است. در برنامه های جدید توسعه حرفه ای معلم، تربیت معلم فکور مورد نظر است (کرمی و همکاران، ۱۳۹۶). روایت ها، تجربه های ما را در تعلیم و تربیت شکل می دهند و روایت ها و داستان ها، روش تفکر و شیوه سازماندهی تجارب انسانی اند. که روایت پژوهی را به سه مرحله ۱. نوشتن روایت ۲. خواندن و تامل در آن ۳. اشتراک روایت با همکاران تقسیم کرده اند. و روایت پژوهی را مطالعه تجربه افراد از طریق داستان هایی که روایت می کنند دانسته اند، روشی برای بررسی و فهم تجارب معلم در مکان ها و زمان های مختلف که مستلزم همکاری موثر و مثبت بین محقق و مشارکت کننده است و معطوف پژوهش در حوزه های اجتماعی و فردی است، با هدف توسعه حرفه ای معلم مورد استفاده قرار می گیرد (کرمی و همکاران، ۱۳۹۶). بنابراین سوال اساسی این است که روایت پژوهی چگونه به توسعه حرفه ای دانشجو معلمان کمک می کند؟

بخش اول: روش شناسی تحقیق

این تحقیق، یک تحقیق کیفی است. و روش استفاده شده در این تحقیق، پژوهش روایی است. مبنای روایت ها تسلسل زمانی است و هر روایتی آغاز، وسط و پایانی دارد. در روایت ها به دنبال تجربیات زیستی خود هستیم. ابزار پژوهش این نوع تحقیق می تواند داستان ها، خاطره تحصیل و مواردی دیگر، که ما در اینجا به نمونه ای از روایت های دوران تحصیلی پایه های ابتدایی، متوسطه اول و دوم پرداخته ایم. روایت ها در همه جا حضور دارند، در حقیقت، زندگی خود یک طرح روایی منسجم است که با تولد آغاز می شود و با مرگ پایان می پذیرد، از این رو می توان گفت پیشینه روایت و روایت گری به قدمت خود انسان است (قربانی و لیاقت دار، ۱۳۹۷). (این روایت ها مبتنی بر تسلسل زمانی و پیرنگ و طرح کلی است

که روایت ما از آن پیروی می کند و سپس در قالب این طرح کلی، روایت بیان می شود، روایت ها جنبه علی دارند که در بیان روایت ها به علل آن هم پرداخته می شود. روایت ها یک کل منسجم، نظام دار و هماهنگ است زیرا دارای پیرنگ مشخصی است که از طریق این روایت ها به تجربه های خود معنا می بخشیم (عطاران، ۱۳۹۶). در تحقیقات کیفی از روش های مختلفی استفاده می شود. روش استفاده شده در این تحقیق، تحلیل روایی است. ابزار پژوهش در این نوع تحقیق، تحلیل روایی است. ابزار پژوهش در این نوع تحقیق می تواند شامل داستان، شرح حال، خاطره، یادداشت ها، نامه ها، گفتگو، مصاحبه، داستان های خانوادگی، عکس ها و تجارب زندگی باشد. روایت، دروازه ورود فرد به جهان است و تجربه های افراد را در جهان تفسیر می کند و به آن معنی می بخشد. پژوهش روایی مطالعه تجربه در قالب روایت است و در درجه اول اندیشه ما درباره جهان هستی را نشان می دهد (عطاران و عبدلی، ۱۳۹۱). رویکرد این تحقیق پژوهش تفسیر گرایی است. در تحقیق روایی حاضر، روایت ها و خاطرات تحصیلی دوران ابتدایی و متوسطه ی اول و دوم محقق را تشکیل می دهد که مورد پژوهش قرار گرفته است و در هر پایه تحصیلی یک روایت به عنوان نمونه انتخاب کرده است. روش پژوهش در این تحقیق به این صورت است که اول روایت های دوره تحصیلی پایه های اول ابتدایی، متوسطه اول و دوم محقق را نگاشته و جمع گردیده است. و تاملاتی عمیق بر روی این داده های خام حاصل شده و سپس داده های خام موجود را پس از خواندن، تجزیه و تحلیل و به کدگذاری باز، محوری و انتخابی پرداخته. در این تحقیق، ابتدا متن به صورت کامل خوانده شده است و در حین خواندن، مفاهیم اصلی کدگذاری شده اند، در واقع کدگذاری باز را بر روی آن اعمال می کنند، که در این پژوهش ۳۵۷ کد باز مشخص شد. سپس در کدگذاری محوری روند حذف و ادغام مفاهیم صورت گرفته و کدهای باز را بر حسب دلالت معنایی و ارتباطی که با هم داشته اند در مقوله و دسته بندی های مختلف با توجه به اشتراک معنا قرار داده شده اند. آنگاه با توجه به قرابت مقوله ها تم های اصلی انتخاب شده اند که کدهای محوری در ۲۸ محور مشخص شد. محقق روایت ها خودش را از تحصیل در ۷۸ صفحه روایت کرده است. داستان محقق مانند داستان همه معلمان اشاره به تجاربی دارد

که در آموزش معلمی مفید و اثر گذار است. هدف عمده این تحقیق تبیین یک پدیده از طریق مشخص کردن عناصر کلیدی (مفاهیم، مقوله ها و قضیه ها) آن پدیده است. در فرآیند این تحلیل پدیده، سه فرآیند: کدگذاری باز، محوری و انتخابی وجود دارد. و در مرحله آخر پس از مرور کدهای محوری آنها را در چارچوب کلی تری قرار می دهیم و حالا کدگذاری های محوری در ۹ دسته کلی تر طبقه بندی شده است، و بر اساس نوع ارتباط میان آنها عناوینی علمی انتخاب شده است. و در پایان بر اساس نتایج به دست آمده از کدهای باز، محوری و انتخابی یک مدل تحلیلی- استنباطی استخراج شده است که می تواند هویت حرفه ای دانشجو معلم را بر اساس روایت ها و تجارب دوران تحصیل مدرسه اش متاثر نماید.

بخش دوم: یافته ها و تجزیه و تحلیل داده ها

در پژوهش حاضر ابتدا روایت های دوران تحصیلی محقق از پایه اول ابتدایی تا متوسطه دوم را گردآوری، بازنویسی و نگاشته شده است. این روایت ها مربوط به تجارب دوران تحصیلی محقق با بار مثبت و منفی از دوران مدرسه است، در مرحله بعد تاملاتی عمیق بر روی هر روایت انجام گرفته است. پس از نگارش روایت ها و پس از آن تاملات، ابتدا مطالب به طور کامل خوانده شد و پس از خواندن، داده های خام موجود را که فاقد سازمان و ترتیب بوده اند استخراج شده و به هر کدام معنای مشخصی داده شد در ۳۵۷ کد باز، کدگذاری شده اند کد های باز پس از حذف و ادغام در مفاهیم کلی تری با عنوان کدگذاری محوری در ۲۸ محور، بر اساس دلالت های مهنایی و ارتباطی که با هم داشته اند دسته بندی شده اند. در نهایت ۲۸ محور را در ۹ مقوله وسیع تر در فرایند کدگذاری انتخابی با عناوین عملکرد دانش آموز، ارزشیابی، فرهنگ، محیط آموزشی، هویت حرفه ای معلم، عملکرد اولیا مدرسه، آموزش و پرورش، دوست و محیط زیست استخراج شده اند.

کد گذاری انتخابی	کد گذاری محوری	کد گذاری باز
عملکرد دانش آموز	A احساسات دانش آموز	شوق به مدرسه رفتن داشتم
		شوق یادگیری خواندن و نوشتن داشتم
		در کنار شوق رفتن به مدرسه یک نوع استرس و اضطراب نیز داشتم.
		چه حس قشنگی هست که در این روز مادرت همراهت باشه (خودم)
		من مدرسه رفتن را دوست داشتم
		در مدرسه از معرفی کردن خود هراس داشتم
		لذت بخش بودن دیدن این زیبایی ها طبیعت برایم
		لذت بخش ترین روز بود برایمان (اردو)
		دیدن آبشار سرازیر شده از کوه یک نوع هیجان خاصی را در وجودم به وجود آورد
		استرس و اضطراب از امتحان
		خوش حالی بخاطر سعود به مقطع بالاتر
		ترس همه از جا ماندن بچه ها در کلاس

		داشتن استرس و اضطراب از رفتار معلم
		احساس ضعف در خود بخاطر سال گذشته
		ترس از برخورد معلم ریاضی (بخاطر کتک کاری بچه ها کلاس قبلی)
		ترس از بد دادن امتحان (خودم)
		خجالت کشیدن از معلم بخاطر تقلب
		احساس سرافکندگی کردن
		حس خوب گرفتن از نحوه برخورد معلم
		احساس پشیمانی کردم بخاطر انجام تقلب
		متاسف شدن از خودم
		ترس از تحقیر شدن جلوی بچه ها
		حس بد سو استفاده از اعتماد معلم داشتم
		احساس نزدیکتر شدن به اهداف در عین حال دور بودن از آن
		احساس تنهایی و جدایی از دوستان
		استرس داشتن برای تحویل گرفتن برگه امتحانی و نمره پایین گرفتن
		احساس بد دست دادن به آدم موقع سرزنش بچه ها و تصور

	A احساسات دانش آموز	خود در جایگاه آنها
		احساس زندانی کردن در مدرسه به دلیل نداشتن باغچه و فضای سبز
		ترس و استرس از کنکور
		دیدن او و سرازیر شدن انرژی های مثبت به من (حفصه)
		من همیشه از او آرامش کسب می کردم (حفصه)
		خوشحال بودم که با او دوست شدم
		خوش حال بودم از بزرگ شدن در همچین خانواده ای
	خود پنداری	کسب تجربه های جدید
		با معلم زن تجربه ای نداشتم
		تلاش در رسیدن به هدف های خودم
		اجتماعی تر شده بودم نسبت به سال های گذشته
		کاهش اعتماد به نفسم در برخورد با معلم
		تقلب کردن
		از بین بردن اعتماد به نفس (تقلب)
		باور نداشتن به دانستی های خودم

		وسوسه شدن برای تقلب کردن
		جامه ی عمل پوشاندن به آرزوها و اهداف
		تلاش بیشتر برای رسیدن به اهداف
		تجربه کردن حس های متفاوت با هم
		افزودن دانستنی ها
		تعلق خاطر پیدا کردن به مدرسه
		کنجکاو بودم
		جویا شدن علت
		ناامید بودم از قبولی در کنکور
		تلقین کردن به خود که آینده ای ندارم
		صرف وقت می کنم
		گریه کردنم بخاطر آینده
		گفتن، پدر من بیهوده درس می خوانم و آینده ای ندارم
		اظهار تاسف و پشیمانی بخاطر نرفتنم به رشته ی تجربی
		من دختر ساده و زود باوری بودم
		امیدوار شدن به زندگی

	U انتخاب رشته	انتخاب رشته
		مهم و حساس بودن این سال برایم (انتخاب رشته)
		آینده ساز بودن تصمیم ما در زندگی (انتخاب رشته)
		درگیری فکر کردن به انتخاب رشته بودم
		علاقه داشتن به رشته ی مورد نظرم
		انتخاب رشته تجربی بخاطر دلایل بی ربط و پوچ
		تغییر دوباره رشته انتخابی به انسانی
		رشته انسانی
		گفتن اینکه آینده ای در رشته انسانی ندارم
	S مشاور و هدایت تحصیلی با محوریت اولیا	تلاش کردن، بدون تلاش هیچ چیزی به دست نخواهد آمد
		مطمئن بودن و اعتماد پدرم از موفق شدنم
		اجازه ندادن پدرم به آمدن آنها بخاطر مسموم کردن مغزم از حرف های بیهوده (دوستان)
		خوب شدن حالم بخاطر نصیحت و گفته های پدرم
		کاستن نگرانی ها
		وضع مالی ما متوسط بود

		تاثیر گذاری پدر و دیگر اعضای خانواده در آینده بچه ها
		اجازه دادن پدرم به ادامه تحصیل
		تاثیر ناپذیری آداب و رسوم غلط بر تفکرات پدرم
هویت حرفه ای معلم	ویژگی ظاهری معلم	آقای آران قدی متوسط داشتند.
		معلم قدی بلند داشت
		در عین حال لاغر بود (معلم)
		معلم چهره ای اخمو داشت
		معلم قدی نسبتا کوتاه داشت
		معلم چاق بود
		معلم ما مهربان بود.
		آقای آران تفاوتی بین بچه ها قائل نمی شدند.
		ایشان با همه بچه ها دوست بودند (معلم)
		راضی بودن از یک دیگر (معلم و دانش آموزان)
		سرد و خشک بودن رفتار معلم
		نداشتن توانایی برقراری ارتباط (معلم)
		دوست نبودن با بچه ها

		اعتماد داشتن معلم به دانش آموزان
		داشتن رفتار نا مناسب معلم
	تعاملات کلاسی	در کلاس با هم گفت و گو می کردیم
		ارتباط متقابلی در کلاس وجود داشت
		برقراری ارتباط بین معلم و دانش آموزان
		تعامل خوب داشتن با یک دیگر
		حرف زدن مهناز با دوستش حین تدریس معلم
		مشورت کردن
		هم کاری و هم فکری داشتن با یک دیگر
	روش تدریس	آقای آران مسئولیت پذیر بود.
		تعریف داستان برای بچه ها در حین تدریس مربوط به مطالب درسی (آقای آران)
		کلاس را به خوبی اداره می کردند (آقای آران)
		درس دادن در اردو
		درس زندگی
		معلم همه را صدا زد و گفت می خواهم درس امروز را برایتان

		توضیح بدهم
		درسی جدا از درس های کلاس است
		امتحان گرفتن بدون اطلاع قبلی (معلم)
		نداشتن آمادگی برای امتحان (دانش آموزان)
		نداشتن مطالعه پیش از امتحان
		اظهار نداشتن استرس از طرف معلم
		امتحان مشارکتی
		کم شدن استرس در امتحان گروهی
هویت حرفه ای معلم		هم فکری کردن در پاسخ به امتحان
		یادگیری بهتر با بحث و گفت و گو
		تذکر دادن معلم به دانش آموزان (شلوغی)
		اهمیت ندادن بچه ها به تذکر معلم
		موثر بودن تذکر بر روی بعضی ها
		اجازه دادن معلم به بازگشت به کلاس (مهناز)
		بخشیدن مهناز بخاطر آقای فلاحیان
		چگونگی روش تدریس معلم ها

		سخت گیری معلم
		امتحان گرفتن
		برخورد ملایم و خوب معلم از گرفتن تقلب
		بخشیده شدم از طرف معلم بخاطر تقلب
		تغییر نکردن برخورد معلم بعد از آن تقلب نسبت بهم
		تکرار دوباره درس توسط معلم
		متعادل بودن نحوه طرح سوال
		تایم رفع اشکال
		ایده گرفتن از دیگران
		وفق دادن خود با شرایط
		اختصاص دادن تایم های خاصی از کلاس به بحث های غیر درسی
		گوش دادن به انتقادهای یک دیگر
		ارائه راهکار توسط معلم
		احترام گذاشتن به نظرات هم(معلم)
		کمک به دانش آموزان در حل مشکلات

		نگاه کردن به مشکلات به عنوان یک تجربه (معلم)
		بهره مند شدن از مشکلات
		داشتن دید مثبت به مشکلات
		به فکر خود بودن و در تلاش بودن
		دست کشیدن از اهداف به دلیل وابستگی
		اختصاص دادن تایم خاصی از کلاس به پرسش و تکلیف
	ابازخورد رفتار معلم با دانش آموز	تاثیر پذیری نحوه تدریس و ارائه ایشان بر بچه ها (معلم)
		الگو بودن معلم و مربی برای دانش آموزان
		ما باید به همه شغل ها احترام بگذاریم
		مثبت دانستن پیشنهاد امتحان گروهی
		تاثیر پذیری تعامل و تدریس از یک دیگر
		بیزاری جستن از مدرسه و کلاس در صورت خشک و سرد بودن معلم
		آرزوی رهایی از معلم و مدرسه (سرد و خشک بودن معلم)
		خشونت، به همراه داشتن آثار ناگوار
		علاقه مند شدن و یا گریز از مدرسه بخاطر معلم

		تاثیر برخورد معلم بر یادگیری بچه ها
		تنفر و فرار از کتاب بخاطر معلم (دانش آموزان)
		بار منفی ایجاد کردن در درون ما توسط معلم
		تغییر ذهنیت نسبت به معلم های دیگر با برخورد معلم
		فراری شدن بچه ها از مدرسه
		ایجاد علاقه به یادگیری در دانش آموزان در صورت خوب بودن معلم
		قول دادن بر تکرار نکردن تقلب
		تاثیر پذیرتر بودن برخورد ملایم نسبت به خشونت (ملایم)
		برخورد خشونت آمیز امکان ایجاد تنفر نسبت معلم می شود
		تکرار دوباره عمل انجام شده اگر برخورد معلم بد باشد (تقلب)
		(
		تاثیر مستقیم و غیر مستقیم معلم بر دانش آموزان
		متاثر شدم از صحبت های معلم
		بستگی داشتن کارها به خودمان
		صبر داشتن برای رسیدن به اهداف

	برنامه ریزی و آثار آن	انجام کارها به صورت نامناسب معلم
		دیسک کمر گرفتن
		رنج بردن از درد دیسک کمر
		پشیمانی بخاطر عجله کردن
		عجله نکردن در کارها
		به موقع انجام دادن کارها
		برنامه ریزی داشتن در کارها
		آثار زیان بار به بار آوردن(عجله کردن و نداشتن برنامه ریزی)
		غیر قابل جبران بودن
		انجام دادن کارها در آرامش خونسرد بودن
		خسته نشدن در صورت برنامه ریزی
		پربار بودن کار در صورت برنامه ریزی
		نتیجه کار بهتر است
		دلزدگی از کار در صورت نبود برنامه ریزی
		تمرین و تکرار برای بهتر یاد گرفتن کار
		برای بهتر فهمیدن و یادگیری دانش آموزان راه ها و روش

		های دیگری به کار ببریم
		تغییر موقعیت ها و فضای کلاس بر بهتر فهمیدن و یادگیری کمک میکند
		دانش آموزان را در عمل انجام شده قرار بدهیم
		تثبیت بهتر مطالب آموزشی و در فکر و روان دانش آموز (تغییر فضای آموزشی
		برای تاثیر گذاری خواسته ها و هدف های آموزشی به دانش آموز آنها را در موقعیت به وجود آمده قرار بدهیم
		لمس کردن موضوع توسط دانش آموز برای درک بهتر موضوع
		معلم ها باید از تغییر فضای آموزشی ایده بگیرند
		به کارگیری روش های متفاوت در مواقع متفاوت توسط معلم
		مدارا کردن معلم با دانش آموزان
		برخورد ملایم و گفتن حرف های قشنگ بچه گانه برای آنها
		فکر و تامل کردن بر پیامد کارها قبل از انجام آن
		چگونگی برخورد و تعامل در رابطه با دانش آموزان
		تغییر روش های به کار گرفته شده (معلم)

		تغییر نحوه تدریس در صورت خوب نبودن (معلم)
		تغییر و یا اصلاح رفتار (معلم)
		به کار بردن راه کارهای مناسب برای هر کلاس در نحوه تدریس و اداره کلاس
		کلاس ما یک اتاقک گلی بود.
		کلاس ما از لحاظ گرمایی بد بود.
محیط آموزشی	C ویژگی کلاس درس	کلاس ما مختلط بود (پسر و دختر)
		فضای تکراری و کسل کننده کلاس
		شلوغ بودن بچه ها (در کلاس)
		پر شدن کلاس پر از دود
		سرد بودن فضای مدرسه و کلاس
		فضای کلاس یک نوع سردی به خود گرفته بود (رفتار معلم)
		احساس راحت نبودن در کلاس (سردی و خشکی کلاس)
	موقعیت خارجی مدرسه	مدرسه در مرکز روستا قرار داشت
		اسم مدرسه ما اردیبهشت بود.
		مدرسه مرکز شهر بود

		مدرسه ما سیار بود.
		مدرسه ما کوچک بود.
		مدرسه از سه کلاس تشکیل شده بود.
		ایجاد تنوع در مدرسه (بخاطر ساختن حیاط)
		متفاوت بودن سال جدید (تغییر فضای مدرسه و...)
		قدیمی بودن مدرسه
		مدرسه در دهه ی ۵۰ ساخته شده بود
		نبود باغچه در مدرسه
		بردن بچه ها به اردوی مدرسه
		رایگان بچه ها را به اردو آوردند
		تقسیم خوراکی ها به طور مساوی بین بچه ها
		آتش گرفتن بخاری کلاس
		خرابی بخاری ها
		خسارت های جبران ناپذیر (در صورت آسیب به دانش آموزان)
		تعمیر بخاری بعد از آتش سوزی (مدیر)

		بررسی هر روز بخاری ها توسط بابا مدرسه
		اطلاع دادن به مسئول در صورت مشکل (بابا مدرسه)
		پرت شدن کتاب به طرف مهناز توسط معلم
		معلم گفت دیگر دانش آموز من نیستی (مهناز)
		بیرون انداختن مهناز از کلاس
		تنبيه بدنی و روحی روانی دانش آموز
		کار ساز نبودن تنبيه توسط معلم
		آثار نامطلوب به بار آوردن (تنبيه)
		تاثیر گذاشتن بر بچه ها بدون تنبيه کردن
		موقتی بودن تاثیر تنبيه
		کتک خوردن دانش آموز توسط معلم ریاضی
		گفت هر کسی نمره پایین گرفته بیاید پایین (معلم)
		سرزنش بچه ها توسط معلم به دلیل پایین بودن نمره
		سرزش در مقابل دانش آموزان دیگر (معلم)
		گفتن سرزنش کردن هم کلاسی توسط بچه هایی که خوب گرفتن (معلم)

		گفتن تنبل برو درستو بخون توسط هم کلاسی ها به گفته معلم
		تنبل برو درست رو بخوان توهین به دانش آموز است
		به کارگیری روش های بهتر برای تنبیه دانش آموزان
		به کارگیری روش های بهتر برای درس خواندن بچه ها
		توهین معلم به دانش آموز با به کارگیری روش های نامناسب تنبیه
		تنبیه روانی دانش آموز
	K پرسشنامه اولیه	اطلاعات اولیه دانش آموز
		شناخت بهتر معلم از دانش آموز
		خجالت کشیدن از شغل پدرم
		اگر شغل پدر و مادرم اداری باشد بیشتر مورد احترام معلم قرار می گرفتم
		(معلم) گفتند که تک تک به تک خودتون رو معرفی کنید
		باید حتما شغل پدر و مادرتان را بگویید
		چهره ای غمگین و ناراحت به خود گرفتم (بخاطر معرفی خود (
		گریه کردن فاطمه بخاطر (سوال معلم)

		پدر فاطمه مرده است
		معذرت خواستن معلم از فاطمه بخاطر ناراحت کردنش
		معلم ها نباید بیایند معرفی بچه ها را با شغل پدرشان ملاک قرار داد
		اطلاع مدرسه و معلم از شغل پدر دانش آموز
		جریحه دار کردن احساسات دانش آموز
		شناخت و درک بهتر دانش آموز
		پرسیدن شغل پدر هیچ ضرورتی ندارد
		راه های دیگر شناخت دانش آموز
		معلم خود را معرفی کرد
		نداشتن شناخت کافی از بچه ها (معلم)
		قبل از ورود به کلاس و منطقه ای باید شناخت کافی از آنها به عمل آید (توسط معلم)
		شناخت بچه ها به بهتر فهمیدن درس کمک می کند
		راحت تر شدن تدریس معلم با شناخت و نیاز های دانش آموزان
		نداشتن شناخت کافی و تاثیر ناپذیری دانش آموزان

	وضعیت درسی W	وضعیت درسی متوسط و رو به بالا داشتم
		در درس عربی ضعیف نبودم
		استعداد نداشتن دانش آموزان در درس های خاص
		ارزش یابی به عمل آوردن معلم برای هر دانش آموز
		پیدا کردن راحل های مناسب برای مشکلات دانش آموزان قبل از تصمیم گیری برای تنبیه آنها
	تکلیف	تکلیف دادن توسط معلم به دانش آموزان
		تحویل تکلیف
		آقای آران در صورت زرننگ بودن و با ادبی به بچه ها جایزه می داد.
		بر اساس نیاز بچه ها هدیه می دادند(معلم)
		همه بچه ها را تشویق می کردند (معلم)
		بدون دلیل و به مناسبت های مختلف هدیه می دادند(معلم)
		دادن بدون دلیل هدیه به دانش آموزان در روح و روان آنها تاثیر گذار هست.
		برای همه ی بچه ها بستنی گرفت (پاداش مدیر)
		تاثیر دادن نمره در صورت خوب بودن آن(معلم)

		نوبتی نشستن بر روی صندلی ها
		عدالت در میان دانش آموزان
		برابری میان آنها
		ضایع نکردن حق دیگران (بچه ها)
		احترام بچه ها به حقوق یک دیگر
		از خودگذشتگی بچه ها در مینی بوس
		دختری بسیار مهربان و فهمیده بود
		درس خوان و باهوش بود (حفصه)
		وضع مالی خوبی نداشتن (حفصه)
		امید داشتن و مطمئن بودن او به بی نتیجه نبودن درس هایش (حفصه)
		صبر کردن او بخاطر رسیدن به هدف هایش (حفصه)
		ایمان داشتن به خود (حفصه)
		عجله نکردن در رسیدن به اهداف
		تلاش کردن با وجود مشکلات زیاد (حفصه)
		الگو قرار دادن او برای خودم

		او خیلی تاثیر مثبت بر روی من گذاشت (حفصه)
		من از او صبر، کوشش، امید و مهربانی یاد گرفتم
		دوستان تاثیر گذارتر از معلم و خانواده هستند
		خسته شدن بچه ها بخاطر شلوغ کاری مهناز و علی
		نظم کلاس را بر هم زدن (مهناز)
		تلقین کردن تفکرات منفی من توسط دوستان
		به هم ریختن روح و روانم با گفته های پوچ و بی اساس توسط دیگران
		وارد کردن انرژی منفی از طرف دوستان
		آنها تو را از اهداف و آرزوهایت باز می دارند (دوستان بد)
		دوست های بد و منفی گرا خیلی تاثیر گذار هستند
فرهنگ		ترک تحصیل کردن دیگر دانش آموزان
		فرهنگ
		پیروی از تعصب کورکورانه و باز داشتن دختران از مدرسه و تحصیل
		تباهی آینده دختران با تفکرات پوچ و بی اساس

		محدودیت های روستایی
آموزش و پرورش	اهداف مدرسه D	مدرسه جایی هست که در آن به بچه ها تعلیم و تربیت داده می شود.
		مدرسه خانه ی دوم ماست
		برنامه ریزی آموزش در این حیطه
		امانت بودن دانش آموزان (در دست مدیر)
		تربیت نسل های آینده توسط معلم
		اعتماد و اطمینان حاصله خانواده ه نسبت به در امان بودن بچه هایشان در مدرسه
		اهداف آموزشی مدرسه در برابر بچه ها
		ارائه راهکار برای اداره کلاس توسط آموزش و پرورش
		تربیت معلم های خوب (آموزش و پرورش)
		مراقبت از دانش آموزان و معلمان در مدرسه (وظیفه آموزش و پرورش)
		آموزش و پرورش
		وظیفه های آموزش و پرورش
		به حداقل رساندن اتفاقات ناگوار (وظیفه آموزش و پرورش)

		تهیه امکانات مورد نیاز (آموزش و پرورش)
		برداشتن موانع رسیدن به اهداف آموزشی توسط آموزش و پرورش
		تعمیرات هر ساله ساختمان ها و وسایل آموزشی
		در امان بودن معلمان و دانش آموزان
		از هم پاشیدگی فرهنگی (در نبود معلم و نرسیدن به آنها)
		فراهم آوردن آرامش دانش آموزان و معلمان توسط آموزش و پرورش
عملکرد اولیا مدرسه		تغییر نحوه تدریس در صورت خوب نبودن (معلم)
		تغییر و یا اصلاح رفتار (معلم)
		به کار بردن راه کارهای مناسب برای هر کلاس در نحوه تدریس و اداره کلاس
		انجام ورزش صبحگاهی توسط معلم و دانش آموزان
		پا در میانی کردن آقای فلاحیان برای بازگشت مهناز به کلاس
		عدم توجه مسئولان به مشکلات
		بی اهمیت داشتن گفته های ما در اظهار مشکلات
		بررسی نکردن مشکلات دانش آموزان (مدیر)

محیط زیست	آثار و فواید محیط زیست Q	رعایت بهداشت و سلامت
		ریختن زباله در دامن طبیعت (رضا)
		محیط زیست
		سالم زندگی کردن با محیطی سالم
		راهکارهایی برای حفظ محیط زیست
		ما باید آن را آباد کنیم (محیط زیست)
		شهر ما خانه ما
		نباید با کارهایمان محیط زیست را مختل کنیم
		با محیط زیست است که ما زنده ایم
		محیط زیست در زندگی ما انسان ها بسیار مهم و حیاتی است
		فرهنگ سازی در رابطه با حفظ محیط زیست

نتیجه گیری و پیشنهاد

یکی از ارکان اساسی رشد و توسعه هر کشوری آموزش و پرورش آن است. که از اصلی ترین کارگزاران برنامه درسی و نظام آموزشی آن معلمان هستند که حتی در کتاب قرآن کریم به اهمیت و جایگاه آنها اشاره کرده است. برای شناخت هر کشور باید قبل از هر چیزی به نظام آموزشی آن توجه کرد تا بتوانی به نقاط ضعف و قوت آن پی برد. پیشرفت هر جامعه ای در گرو عملکرد نظام آموزشی، که برای رسیدن، به معلمان کارآمد و با تجربه نیاز است که باید از هویت حرفه ای منسجمی برخوردار باشند که منجر به پیشرفت نظام شود. که در همین راستا

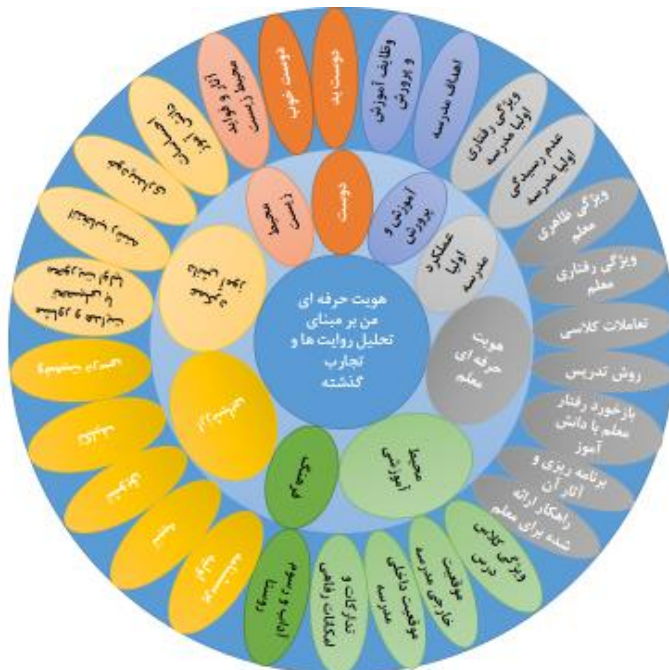
حجازی (۱۳۹۷) اظهار می کند، توفیق یا شکست برنامه ها و فعالیت های آموزشی و پرورشی هر نظام و هر کشوری به معلمان آن بستگی دارد و تحول بدون تغییر در نیروی آموزش و پرورش محقق نمی شود. هویت حرفه ای خود نیز مانند سایر جنبه های هویت تحت تاثیر عوامل مختلفی است، اما این هویت خود نیز تحت تاثیر عواملی است که باید بررسی گردد. که در این مقاله به آن پرداخته ایم، بر اساس جدول شماره ۱ تعداد ۳۵۷ کد باز مشخص شد که در این تعداد کد باز ۲۸ محور دسته بندی شده که کدهای انتخابی بر اساس این ۲۸ محور به ۹ طبقه کلی تحت عنوان عملکرد دانش آموز، ارزشیابی، فرهنگ، محیط آموزشی، هویت حرفه ای معلم، عملکرد اولیا مدرسه، آموزش و پرورش، دوست و محیط زیست تقسیم شده است که تمامی این عوامل به دست آمده بر رشد و توسعه هویت حرفه ای دانشجو معلم در آینده موثر خواهد بود. محقق با نگارش روایت های تحصیلی خود به این نتیجه رسید که تجربیات دوران تحصیل در هویت حرفه ای معلم موثر بوده است و می تواند با تجربه گرفتن از آنها در دوران خدمت به بهبود و بالا بردن کیفیت تدریس و آموزش خود بیفزاید. در این مقاله سعی ما توصیف و تحلیل شیوه تدریس معلم و رفتارهای معلم با دانش آموزان در کلاس بود. شیوه ای که محقق را دچار وضعیتی متناقض در آن دوران کرده است، که به توسعه ی حرفه ای معلمان کمک می کند. این داستان محقق مانند داستان همه ی معلمان دیگر اشاره به تجاربی دارد که در آموزش معلمی و توسعه حرفه ای معلمان تاثیر گذار هست. و هدف ما از این آن بود که به بحث و بررسی این روایت ها پرداخته که چگونه می تواند در آموزش معلمی به معلمان کمک کند. که در بردارنده ی چگونگی روش تدریس، تعامل معلمان با دانش آموزان و برخوردها، ارزشیابی و شیوه هایی که در ضمن خدمت خود به کار می برند و انجام می دهند، چه آثار و پیامدهایی بعد از آن بر جای خواهند گذاشت که همه ی این ها رابطه تنگاتنگ و متقابلی با هم دارند که از یک دیگر تاثیر پذیر هستند. معلمان می توانند با مراجعه به خاطراتی که در دوران تحصیل و مدرسه تجربه کرده اند و تامل در نحوه تدریس معلمان خود و چگونگی برخورد او با دانش آموزان در کلاس درس، تجربه گیرد و در ضمن خدمت خود از آن بهره ببرد، که در

صورت مطلوب بودن رفتار، برای کلاس درس خد الگو بگیرد و در صورت نامطلوب بودن آنها، عبرت گرفته و از انجام آن پرهیز و دوری به عمل آوریم.

محقق با توجه به روایت های نگاشته شده و تاملات آنها به این نتیجه رسید که معلم باید قبل از تدریس باید از شناخت کافی در رابطه با دانش آموزان از جمله وضعیت فردی، اجتماعی، خانوادگی و درسی برخوردار باشد و بر اساس آن با بچه ها برخورد و انتظار داشته باشد. چه بسا معلمان با برخورد و تعامل داشتن با دانش آموزان توانسته اند با آنها ارتباط برقرار کرده و در وضعیت در و کلاس تاثیر گذاشته است و توانسته آنها را به کلاس علاقه مند کند و برای رفتن به مدرسه مشتاق کند و این انگیزه را در آنها ایجاد کند که درس بخواند. هدف مدرسه تنها جای خواندن و نوشتن یک سری کلمات و عدد نیست بلکه باید در کنار آن بر روی تربیت آنها نیز کار کرد که در آینده یک فرد مطلوب برای جامعه باشد. معلم با برخورد خویش در حین تدریس با بچه ها و تشویقاتی از جایزه دادن بابت زرنگی، با ادبی و گرفتن هدایا به مناسبت های مختلف به دانش آموزان که باعث خوشحالی آنها می شود و تاثیر مثبت بر روح و روان آنها و باعث نزدیکی آنها باهم میشود که در آن صورت معلم بهتر می تواند اهداف آموزشی را اجرا در آورد. به کارگیری شیوه های آموزشی جدید، مشارکت در کارهای و طرح سوال به صورت امتحانی و بعد خواستن، گروهی جواب دادن که یک نوع یادگیری مشارکتی هست که باعث یادگیری بهتر آنها می شود. و اینکه در حین تقلب کردن دانش آموزان با تحقیر و خشونت با آنها رفتار نشود و تنبیه به عمل نیاورند شاید آنها برای جلب توجه معلم و اینکه نمره ۲۰ بگیره اینکار را بکنند پس باید به گونه ای رفتار کرد که خودش از عملی که انجام داده پشیمان شود و دیگر آن را تکرار نکند و اجازه دهد که دانش آموز خود به فکر برود، پی به عمل اشتباه خود ببرد و از آن پشیمان گردد باید و سعی نشود که به دانش آموز فهمانده شود که نمره بیشتر ملاک است بلکه یادگیری ملاک است و اینکه طوری برخورد شود با دانش آموز که فکر نکند باید همیشه ۲۰ بگیرد از هر راهی که باشد بلکه باید به آنها فهمانده شود که بهتر یاد بگیرند که در پی آن نمره خوب نیز می آید. معلم از

شان و مقامی والا برخوردار است و نباید بیایند و با رفتار و اعمالی که از خود نشان می دهند از شان آن بکاهند، بچه ها به عنوان الگو به معلم های خود نگاه می کنند و معلم در آن موقعیت زیر ذره بین بچه ها هستند و از او الگو بگیرند پس معلم باید با برخوردهای ناشایست و تنبیه و اذیت بچه ها دست بردار و با آنها با ملایمت برخورد کند، محقق فهمید که در همه ی این موارد به این توجه شده که همه چیز از چگونگی رفتار و برخورد معلم با بچه ها در کلاس سرچشمه می گیرد و معلم می تواند با نحوه برخورد و رفتار خوب خود بر روی دانش آموزان تاثیر بگذارد و از آنها شهروندی شایسته بسازد که برای کشور خود مفید باشد. به اعتقاد کارشناسان تعلیم و تربیت، دانش آموزانی که از طریق یادگیری فعال به یادگیری می پردازند نه تنها بهتر فرا می گیرند بلکه از یادگیری لذت بیشتری می برند، زیرا به جای اینکه شنونده صرف باشند فعالانه در جریان یادگیری مشارکت می کنند و خود را مسئول یادگیری خویش می دانند (کرامتی، ۱۳۸۵). تشویق های عمومی در ایجاد فضای دلپذیر تربیتی نقش به سزایی دارند. این گونه تشویق ها در اصل به مدرسه آمدن و انجام فعالیت های درسی و تربیتی را تقویت می کنند. اگر آمدن به مدرسه و مشارکت در فعالیت های مدرسه ای را ما به عنوان فعالیتی که احتیاج به تقویت ندارد در نظر بگیریم انگیزه دانش آموزان را در این زمینه کاهش داده ایم پس بهتر است با انجام تشویق های عمومی او را دلگرمتر و شایقتر به مدرسه بیاوریم. برای رسیدن به چنین مقصودی می توانیم از تشویق های عمومی ذیل استفاده کنیم. (۱) دادن شیرینی و شکلات و امثال اینها به تمامی دانش آموزان به مناسبت های گوناگون = اعیاد مذهبی و ملی و... (۲) بردن تمام دانش آموزان در نوبت های گوناگون به مراکز تفریحی و.... (احمدی، ۱۳۶۸). بسیاری از دانش آموزان بوئی از تقلب نبرده اند و هنگامی بدین کار مبادرت می ورزند که احساس کنند موقعیت آنها یا رابطه آنها با معلمشان در معرض خطر است (امامی، ۱۳۵۱). حیدری نقد علی و همکاران (۱۳۹۲) با توجه به تحقیقی که انجام داده اند معتقدند که روابط خوب بین معلم و دانش آموزان، هم می تواند انگیزه آنها را برای درس خواندن بیشتر کند و هم می تواند در آگاهی معلم از مشکلات شخصی دانش آموزان و کمک به حل آنها موثر باشد. و در همین راستا اظهار می کنند: تدریس نمی تواند به عملی فنی و ابزاری تقلیل

داده شود که نتیجه آن بازده یادگیری دانش آموزان باشد. این بعد آموزشی باید در پیوند با بعد تربیتی و ویژگی های اخلاقی و معنوی قرار گیرد. در بعد تربیتی می توان به موضوعاتی چون منویات ذهنی دانش آموزان، راه های برقراری ارتباط با انسان ها و صحبت کردن درباره آنها و مشکلات شخصی و خصوصی دانش آموزان اشاره کرد. این ابعاد تربیتی به مفهوم نقش شخصی و حرفه ای معلم مربوط است. به عنوان جمع بندی می توان گفت عوامل موثر بر توسعه هویت حرفه ای معلمان عبارت اند از عملکرد دانش آموز، ارزشیابی، فرهنگ، محیط آموزشی، هویت حرفه ای معلم، عملکرد اولیا مدرسه، آموزش و پرورش، دوست و محیط زیست هر کدام از این محورها دارای زیر شاخه های چندگانه ای هستند که در مدل تحلیلی استنباطی هویت حرفه ای بر اساس کدگذاری های متعارف باز، محوری و انتخابی در قالب شکل زیر ارائه شده است.

مدل تحلیلی - استنباطی هویت حرفه ای محقق بر مبنای روایت ها و تاملات دوران تحصیل

منابع و مآخذ

- آشنایی، حسام الدین؛ روحانی، محمدرضا. (۱۳۸۹). هویت فرهنگی ایران از رویکردهای نظری تا مولفه های بنیادی، فصلنامه تحقیقات فرهنگی، دوره سوم، شماره ۴، ص ۱۸۵-۱۵۷.
- ایمان زاده، علی؛ جعفریان، وحیده. (۱۳۹۸). هویت حرفه ای دانشجویان تحصیلات تکمیلی آموزش و بهسازی منابع انسانی دانشگاه تبریز: مطالعه پدیدار شناختی، فصلنامه آموزش و توسعه منابع انسانی، دوره ۶، شماره ۲۰، ص ۵۷-۸۰.
- ادیب، یوسف؛ فتحی آذر، اسکندر؛ عارف نژاد، سعید. (۱۳۹۶). هویت حرفه ای دانشجوی- معلمان دانشگاه فرهنگیان استان آذربایجان شرقی؛ فصلنامه پژوهش در تربیت معلم، دوره ۱، شماره ۱، صفحه ۱۴۷-۱۶۲.
- امامی، حسام الدین. (۱۳۵۱). چرا بچه ها تقلب می کنند؛ علوم تربیتی، مکتب مام، شماره ۱۸، ص ۱۶-۱۹.
- اقدسی، سمانه؛ کیامنش، علیرضا؛ مهدوی، هزازه؛ منصوره؛ صفر خانی، مریم. (۱۳۹۳). تعامل معلم- دانش آموز در کلاس درس مدارس موفق و ناموفق: مطالعه ی موردی از مدارس ابتدایی شرکت کننده در آزمون پرلز ۲۰۰۶ و تیمز ۲۰۰۷، علوم تربیتی، تعلیم و تربیت، شماره ۱۱۹، ص ۹۳-۱۲۰.
- احمدی، علی اصغر، مولوی. (۱۳۶۸). جامع نگری در تنبیه و تشویق؛ علوم تربیتی: تربیت، شماره ۴۶، ص ۳۶-۳۹.
- جعفری، حسن؛ ابوالقاسمی، محمود؛ قهرمانی، محمد؛ خراسانی، اباصلت. (۱۳۹۶). الگوی توسعه حرفه ای معلمان ابتدایی: مطالعه موردی مدارس گروه کم توان ذهنی شهر تهران؛ روانشناسی افراد استثنایی، دوره ۷، شماره ۲۵، صفحه ۷۵-۹۵.

حجازی، اسد. (۱۳۹۷). تعیین ابعاد و مولفه های هویت حرفه ای معلمان ابتدایی. نشریه: راهبردهای نوین تربیت معلمان، دوره ۴، شماره ۶، ص ۳۶-۵۶.

حیدری نقد علی، ژایلا؛ عطاران، محمد؛ حاجی حسین نژاد، غلامرضا. (۱۳۹۲). تجربه های دوران تحصیل و شکل گیری هویت حرفه ای معلم: پژوهشی خود مردم نگارانه، نشریه پژوهش های انسان شناسی ایران، دوره ۲، شماره ۱، ص ۷-۲۸.

ذاکری، مختار. (۱۳۹۷). مطالعه زمینه های هویت یابی حرفه ای دانشجویان فرهنگیان: مطالعه ی موردی دانشجویان پسر دانشگاه فرهنگیان هرمزگان، پژوهش در تربیت معلم، دوره ۲، شماره ۴، ص ۱۰۹-۱۲۷.

عطاران، محمد؛ عبدلی، مصطفی. (۱۳۹۱). فرهنگ یادگیری مدرسه عشایر کوچ رو: روایت های یک معلم، فصلنامه مطالعات برناه درسی ایران، سال هفتم، شماره ۲۵، ص ۴۵-۶۴.

عطاران، محمد. (۱۳۹۶). پژوهش روایی: اصول و مراحل، نشر دانشگاه فرهنگیان، چاپ دوم.

قربانی، حسین؛ لیاقتدار، جواد. (۱۳۹۷). تربیت معلم و پژوهش روایی: به سوی تغییر پارادایم در روش های تحقیق؛ راهبردهای نوین تربیت معلمان، دوره ۴، شماره ۵، صفحه ۳ تا ۲.

کرامتی، محمدرضا. (۱۳۸۶). تاثیر یادگیری مشارکتی بر رشد مهارتهای اجتماعی و پیشرفت تحصیلی ریاضی؛ روانشناسی و علوم تربیتی، شماره ۷۴ (علمی پژوهشی)، ص ۳۹-۵۶.

کرمی، زهره؛ سراجی، فرهاد؛ معروفی، یحیی. (۱۳۹۶). برنامه درسی روایت پژوهی و توسعه حرفه ای دانشجویان دانشگاه فرهنگیان: طراحی الگوی برنامه درسی؛ دو فصلنامه نظریه و عمل در برنامه درسی، سال پنجم، شماره ۹، ص ۶۹-۱۰۴.